

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปญญาศึกษาต่อผลการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ในรายวิชา สม. 1102 ทักษะชีวิต

สมใจ เจียรพงษ์ พย.ม.* พรรณิภา ทองณรงค์ พย.ม.* สุจินดา ศรีสุวรรณ พย.ม.*
ปราณี แสดคง พย.ม.* กุสุมาลี ไชยเมือง Ph.D. **

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็น Pre-experimental research Design (The One-Shot Case Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Frameworks : TQF) ในรายวิชา สม.1102 ทักษะชีวิต 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิดปญญาศึกษา 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น จำนวน 129 คน ดำเนินการวิจัย 2 ระยะ คือ ระยะเตรียมความพร้อมของผู้สอน และระยะดำเนินการสอนและประเมินผลการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบประเมินความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2) แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาต่อผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปญญาศึกษา 3) แบบสะท้อนการเรียนรู้ของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จากแบบสะท้อนการเรียนรู้ของนักศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน TQF ในรายวิชาทักษะชีวิต พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.59$) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.46$) คะแนนเฉลี่ยรองลงมาตามลำดับ คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.60$) ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.66$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.65$) และด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.59$) 2) ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปญญาศึกษา ในรายวิชาทักษะชีวิต พฤติกรรมของผู้เรียนที่พบมากที่สุด คือ ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.77$) และพฤติกรรมของผู้สอนที่พบมากที่สุด คือ ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.72$) 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาทักษะชีวิต พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์รอบรู้ในเนื้อหาร้อยละ 80 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 93.79

คำสำคัญ : กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF); จิตตปัญญาศึกษา; วิชาทักษะชีวิต

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

Effects of Learning Activities based on Contemplative Education Model on Nursing Students' Learning Outcomes Following Thai Qualifications Framework (TQF) in the Subject of Life Skill (SH.1102)

Somjai Jearapong MNS.,RN.* Pannipa Tongnarong MNS., RN.*
Sujinda Srisuwan MNS.,RN.* Pranee Saedkong MNS., RN.*
Gusumalee Chaimung, PhD., RN.**

Abstract

This was a pre-experimental research design (one-short case study) with the aim to study 1) nursing students' learning outcomes following Thai Qualifications Framework (TQF) in the Subject of Life Skill; 2) the effects of learning activities based on Contemplative Education Model ;and 3) their academic achievement. The samples were 129 freshman nursing students studying in the first semester, Boromarajonnani College of Nursing, Khon Kaen, Thailand. The study was divided into two phases: 1) contemplative learning orientation; and 2) contemplative teaching & learning including authentic learning and evaluation. The instruments included: 1) the TQF learner competency evaluation tool; 2) the contemplative learning & teaching instruction; and 3) student lesson- learned records. The data were analyzed using both descriptive statistic and qualitative analysis.

The results of this research revealed that:

1) The five categories' mean scores of the TQF learner competencies were high as in sequence: ethics and moral discipline ($\bar{X} = 4.38$, SD = 0.46), interpersonal relationship and responsibility ($\bar{X} = 4.25$, SD = 0.60), arithmetic and technology competency ($\bar{X} = 4.20$, SD = 0.66), knowledge ($\bar{X} = 4.19$, SD = 0.65) and cognitive skills ($\bar{X} = 4.17$, SD = 0.59).

2) The students were very impressed to this course. They referred that the course led them to live and learn with happiness ($\bar{X} = 4.24$, SD = 0.77) and the students' satisfactory scores to this contemplative learning model were high; especially on the teacher role model ($\bar{X} = 4.34$, SD= 0.72).

3) 93.79% of nursing students showed their academic achievement scores that passed higher than 80%.

Keywords : Thai Qualifications Framework (TQF); Contemplative Education ; Life Skill course

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษา โดยมีการกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิของแต่ละระดับและสาขา และให้ระบุคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ ความสามารถของบัณฑิตซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ (Learning outcomes) อย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ต่อมาสภาการพยาบาลได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2553¹ ส่งผลให้สถาบันการศึกษาทุกแห่ง รวมทั้งวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีขอนแก่น ต้องดำเนินการปรับหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำทนายและเร่งด่วนของทุกสถาบันการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีขอนแก่น ได้เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต(หลักสูตรปรับปรุง 2552) โดยเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 จนถึงปัจจุบัน โดยในชั้นปีที่ 1 ได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน การทำงานในอนาคต และการดำรงชีวิตในด้านการคิด ด้านจิตใจและด้านการกระทำเพื่อให้เกิดความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถเผชิญปัญหาและตัดสินใจได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดำรงชีวิตอย่างสมดุล มีความสุขและพึ่งตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางจิตตปัญญาศึกษาที่มีแนวคิดในพัฒนามนุษย์ทั้งฐานกาย ฐานจิต และฐานคิด เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยผ่านกระบวนการ

เรียนรู้จากภายในที่ทำให้เกิดความรู้ผ่านประสบการณ์ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ให้ตระหนักเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ เรียนรู้ที่จะรัก เรียนรู้ที่จะให้ เรียนรู้ในการเข้าถึงความจริง เรียนรู้ที่จะยอมรับความหลากหลายทางความคิดมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล นำไปสู่ความตั้งใจที่จะทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณลักษณะภายในที่ถาวรของผู้เรียน ดังนั้น จิตตปัญญาศึกษาจึงเป็นหนึ่งในวิธีการเรียนรู้ที่นำผู้เรียนไปสู่การเปลี่ยนแปลง ที่มุ่งไปที่การพัฒนาชีวิตโดยการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองอย่างลึกซึ้งและเชื่อมโยงไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกจากรากฐานของการปฏิบัติและฝึกฝนจริง³⁻⁵ การจัดประสบการณ์เรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษา มี 5 ขั้นตอนคือ 1) เตรียมความพร้อมในการเรียน 2) การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง (Learning Experience) 3) การใช้สุนทรียสนทนา (Dialogue) 4) การสะท้อนการเรียนรู้ (Reflection) และ 5) การบันทึกการเรียนรู้ (Journaling)⁶⁻⁸

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษา สามารถนำไปสู่การพัฒนาผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติได้ แต่ยังไม่ได้มีผู้ใดศึกษาในประเด็นดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลด้วยการจัดการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ในรายวิชา สม. 1102 ทักษะชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ในรายวิชา สม. 1102 ทักษะชีวิต

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา
พยาบาลต่อผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว
จิตตปัญญาศึกษา ในรายวิชา สม. 1102 ทักษะชีวิต

3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักศึกษาพยาบาลในรายวิชา สม.1102 ทักษะชีวิต

นิยามศัพท์

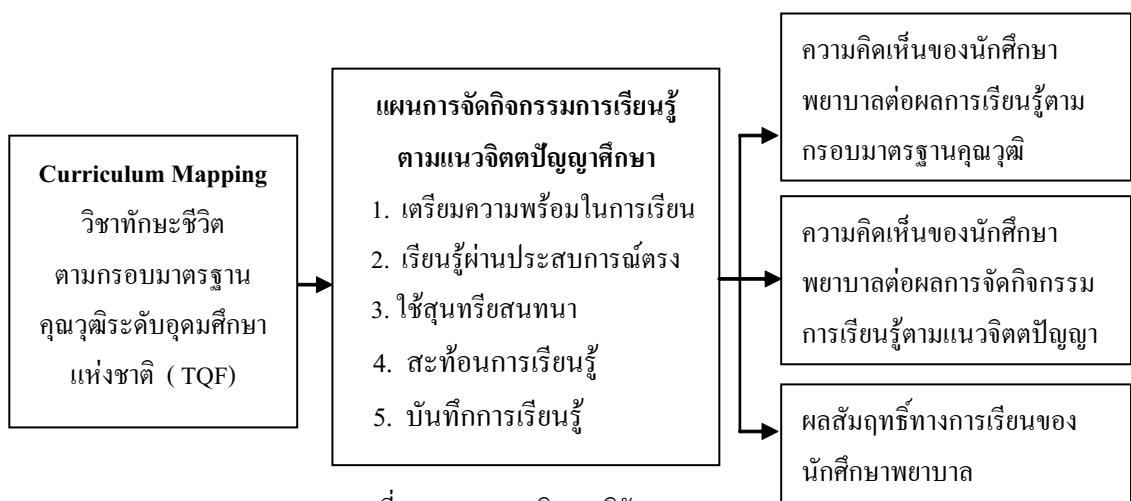
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว
จิตตปัญญาศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการสร้างความรู้พร้อมใน
การเรียนรู้ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง การใช้
สุนทรียสนทนา การสะท้อนการเรียนรู้ และการ
บันทึกการเรียนรู้

2. ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ในรายวิชา
สม. 1102 ทักษะชีวิต หมายถึง ผลการเรียนรู้
5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้
ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะ
การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศ ในรายวิชา สม. 1102
ทักษะชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการเรียนรู้โดยใช้กรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) 5 ด้าน คือ
ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะ
ทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
และความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์
เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศ ส่วนกิจกรรมสอน ใช้การจัดการเรียน
รู้ตามแนวจิตตปัญญาศึกษาโดยผ่านกิจกรรมการ
เรียนรู้ การสร้างความรู้พร้อมในการเรียนรู้ การเรียน
รู้ผ่านประสบการณ์ตรง การใช้สุนทรียสนทนา
การสะท้อนการเรียนรู้และการบันทึกการเรียนรู้
ดังแสดงในภาพที่ 1

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็น Pre-experimental Design (The One-Shot Case Study)

กลุ่มเป้าหมาย นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น จำนวน 129 คน ลงทะเบียนเรียนวิชาทักษะชีวิต มีความสนใจและยินดีเข้าร่วมการศึกษาวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2) แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญญศึกษา ที่พัฒนาจากกิ่งฟ้า สันธูรณ์ และ 3) แบบสะท้อนการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

รูปแบบการวิจัย ประกอบด้วย 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นระยะเตรียมความพร้อมของผู้สอนให้มีความรู้และความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญศึกษาและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และ ระยะที่ 2 เป็นระยะดำเนินการสอน ประกอบด้วย ชุดแผนการสอน 3 ชุด คือ **ชุดที่ 1** ใช้เวลา 18 ชั่วโมง โดยผ่านกิจกรรม ฉันทาคือใคร วงล้อสี่ทิศ นิทานสะท้อนคิด เรื่องเล่าในวัยเด็ก NICK ผู้นำรัก และกิจกรรมเปิดใจเพื่อเข้าใจ **ชุดที่ 2** ใช้เวลา 15 ชั่วโมง โดยผ่านกิจกรรม หอคอยแห่งปัญญา การจัดการกับปัญหา แบ่งปันความสุข บุคคลต้นแบบจิตอาสา และการทำกิจกรรมจิตอาสาออกสถานที่ และ **ชุดที่ 3** ใช้เวลา 15 ชั่วโมง โดยผ่านกิจกรรม สัมผัสธรรมชาติ กิจกรรมทางศาสนา การฟังธรรมะและสนทนาธรรม การฝึกสติและสมาธิ การสำรวจอารมณ์ การทำกิจกรรมจิตอาสา และการปฏิบัติธรรม

ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญญศึกษา ในแผนการสอนทั้ง 3 ชุด ต้องผ่านการเตรียมความพร้อมในการเรียน การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง การใช้สุนทรียสนทนา การสะท้อนการเรียนรู้ และบันทึกการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนและการทำวิจัยในชั้นเรียน
2. ทีมผู้สอนดำเนินการสอนตามแผนการสอน
3. ในระหว่างการเรียนรู้การสอนและหลังการสอน ผู้วิจัยรวบรวมการสะท้อนผลการเรียนรู้จากแบบสะท้อนการเรียนรู้ของนักศึกษา บันทึกหลังสอน การเยี่ยมสอน และข้อเสนอแนะตามแผนการสอนชุดที่ 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในแผนการสอนชุดที่ 2 และ 3
4. เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน คณะผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบประเมินทั้ง 3 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากแบบสะท้อนการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ในรายวิชาทักษะชีวิต พบว่ามีระดับความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.46$) และด้านที่มีคะแนนรองลงมาตามลำดับ คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.60$) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.66$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.65$) และด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.59$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ในรายวิชาทักษะชีวิต

ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ในรายวิชาทักษะชีวิต (n=129)	ความคิดเห็น	
	$\bar{x}$	SD
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม		
1.1 มีความรู้ความเข้าใจในหลักศาสนา หลักจริยธรรม	4.40	0.63
1.2 ควบคุมตนเอง และแยกแยะความดีและความชั่วได้	4.36	0.61
1.3 เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	4.51	0.64
1.4 มีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและผู้อื่น	4.39	0.68
1.5 มีระเบียบวินัย และซื่อสัตย์ เอื้ออาทร	4.26	0.63
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.38	0.46
2. ด้านความรู้		
2.1 มีความรู้ความเข้าใจสาระวิชา	4.19	0.59
2.2 องค์ความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์สามารถใช้ในการชีวิตประจำวันได้	4.21	0.67
2.3 สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง	4.17	0.68
ด้านความรู้	4.19	0.65
3. ด้านทักษะทางปัญญา		
3.1 รู้จุดอ่อนของตนเองและสามารถพัฒนาตนเองให้มีความสามารถได้ตามศักยภาพ	4.23	0.70
3.2 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างเป็นระบบในการแก้ปัญหา	4.11	0.70
ด้านทักษะทางปัญญา	4.17	0.59
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		
4.1 มีทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน	4.26	0.70
4.2 สามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำและสมาชิกทีมในการทำงานกลุ่มได้	4.19	0.74
4.3 รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้แล้วเสร็จ	4.29	0.71
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.25	0.60
5. ด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
5.1 ทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การเขียนและการนำเสนอในชั้นเรียน	4.20	0.66
ด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.20	0.66
ค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน	4.24	0.59

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาศึกษา ในรายวิชาทักษะชีวิต

ด้านผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาศึกษา ในรายวิชาทักษะชีวิต มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.11$, $SD=0.46$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{X}=4.24$, $SD=0.77$) และผู้เรียนสามารถนำกิจกรรมการสอนไปประยุกต์ใช้ได้จริง ($\bar{X}=4.24$, $SD=0.67$) รองลงมาตามลำดับคือ การสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนและผู้สอน ($\bar{X}=4.20$, $SD=0.72$) กิจกรรมเตรียมใจก่อนเรียน ช่วยทำให้จิตใจสงบ เกิดสมาธิในการเรียน ($\bar{X}=4.19$, $SD=0.76$) และการทบทวนเนื้อหาก่อนเรียนทำให้เกิดความต่อเนื่องในการเรียน ($\bar{X}=4.19$, $SD=0.82$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาศึกษา ในรายวิชาทักษะชีวิตด้านผู้เรียน และด้านผู้สอน

การจัดการเรียนการสอน	ความคิดเห็น	
	$\bar{x}$	SD
ด้านผู้เรียน		
1. มีโอกาสวางแผนร่วมกับผู้สอนในเรื่องวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม และการประเมินผลการเรียน	3.88	0.80
2. กิจกรรมเตรียมใจก่อนเรียน ช่วยทำให้ จิตใจสงบ เกิดสมาธิในการเรียน	4.19	0.76
3. การทบทวนทวนเนื้อหาก่อนเรียนทำให้เกิดความต่อเนื่องในการเรียน	4.19	0.82
4. ฝึกการคิดและการกระทำกับประสบการณ์จริง / ประสบการณ์ตรง	4.16	0.76
5. ใช้ความรู้ที่เรียนมาก่อนเชื่อมโยงการเรียนรู้ใหม่ได้อย่างมีความหมาย	4.05	0.71
6. ฝึกการคิดหลากหลาย คิดไกล คิดกว้าง	4.17	0.66
7. มีการนำกิจกรรมการเรียนการสอนไปประยุกต์ใช้ได้จริง	4.24	0.67
8. ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง	4.18	0.78

ด้านผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาศึกษา ในรายวิชาทักษะชีวิต มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.15$, $SD=0.48$) และคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่พบว่ามีความสูงที่สุด คือ ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษา ($\bar{X}=4.34$, $SD=0.72$) รองลงมาตามลำดับคือ การส่งเสริมให้นักศึกษาคิดและสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ($\bar{X}=4.25$, $SD=0.69$) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.25$, $SD=0.71$) และการจัดกิจกรรมเตรียมสมาธิก่อนเรียน ($\bar{X}=4.24$, $SD=0.76$) ดังแสดงในตารางที่ 2

การจัดการเรียนการสอน	ความคิดเห็น	
	$\bar{x}$	SD
9. มีการค้นคว้าจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	3.95	0.83
10. มีการแสดงความคิดเห็นจากการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเขียนและอธิบาย	4.00	0.82
11. เก็บใจความสำคัญหรือสรุปข้อความรู้ได้โดยใช้วิธีการเขียนบันทึก	4.11	0.79
12. มีโอกาสคิด และสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง	4.05	0.83
13. มีการสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และผู้สอน	4.20	0.72
14. สื่อการสอนน่าสนใจ และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.07	0.81
15. มีความสุขในการเรียน	4.24	0.77
คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านผู้เรียน	4.11	0.46
ด้านผู้สอน		
1. วางแผนกับผู้เรียนในการตั้งวัตถุประสงค์ รูปแบบ ลักษณะของกิจกรรม	4.08	0.84
2. การจัดกิจกรรมเตรียมใจก่อนเรียนมีความเหมาะสม	4.24	0.76
3. มีกิจกรรมทบทวนความรู้และมีคำถามหรือประเด็นให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวก่อนเรียน	4.06	0.79
4. จัดกิจกรรมที่ใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือกันเรียนรู้	4.14	0.77
5. เปิดโอกาสให้ซักถามและให้เวลาคิดอย่างสม่ำเสมอ	4.22	0.82
6. จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเพื่อนและผู้สอน	4.24	0.67
7. กระตุ้นและเสริมแรงให้ผู้เรียนคิดและค้นคว้า	4.03	0.73
8. สร้างบรรยากาศให้อบอุ่นและเป็นกันเอง	4.24	0.77
9. ส่งเสริมการคิดโดยวิธีการที่หลากหลาย	4.19	0.68
10. แจกเอกสารและบอกแหล่งความรู้	4.00	0.77
11. มีคำถามหรือประเด็นให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวก่อนเรียน	4.05	0.75
12. ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดและสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง	4.25	0.69
13. ให้ผู้เรียนสะท้อนผลการเรียน / ความคิดเห็นในการเรียนรู้	4.25	0.71
14. สื่อการสอนหลากหลาย และใช้อย่างเหมาะสม	4.11	0.77
15. ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษา	4.34	0.72
คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านผู้สอน	4.15	0.48

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา ทักษะชีวิต พบว่านักศึกษาทั้งหมด จำนวน 129 คน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกคน และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 93.79

จากข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า

1. ความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนใหญ่ ผู้เรียนสะท้อนถึง การเคารพให้เกียรติและไม่ ตัดสินผู้อื่น การเห็นคุณค่าตนเองและสรรพสิ่ง ความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความรักความ เอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น การทำความดีและจิตอาสา ความสุข ดังตัวอย่างการสะท้อนของผู้เรียน

"เวลาได้ช่วยเหลือผู้อื่นในเรื่องที่เรา จะช่วยเหลือได้ ถึงแม้เป็นเรื่องเล็กน้อย ก็ทำให้เรามี ความสุข เห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น"

"การที่เรานำข้าวเปล่าที่เหลือไปให้อาหาร ปลา ให้ไก่ ให้แมว ทำให้ได้มองเห็นความอ่อน โยนของจิตใจ ความเอื้ออาทรต่อกันทุกสรรพสิ่ง ในโลก"

"ใกล้เที่ยงไปทานอาหารกลางวัน แม่ครัว ที่น่ารักทำอาหารไว้รอ ทราบว่ามีเพื่อนบางคนยังไม่มา ทำงานอยู่ หิวแต่ต้องรอกทานพร้อมกับเพื่อน"

ด้านความรู้ ส่วนใหญ่ผู้เรียนสะท้อนถึง การเรียนวิชานี้ทำให้เข้าใจปัญหาและความเป็นจริง ของชีวิต นำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้จริง และเข้าใจ ที่จะดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ดังตัวอย่าง

"การเรียนวิชานี้ทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น ฝึกให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี การฝึกตนเองให้มีวินัยทำให้ เราเป็นพยาบาลที่ดีในอนาคต"

"การเรียนวิชานี้ ทำให้รู้จักตนเอง รู้จัก และเข้าใจผู้อื่น รักตัวเองมากขึ้น เข้าใจปัญหาและ

ทำให้เข้าใจความเป็นมนุษย์ สามารถนำความรู้ที่ได้ รับมาประยุกต์ใช้ได้จริง"

"สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง วิชานี้ฝึกให้ เราเข้ากับผู้อื่นได้ดี มองโลกแง่ดี เข้าใจปัญหา"

ด้านทักษะทางปัญญา ส่วนใหญ่ผู้เรียน สะท้อนถึง การมีสมาธิและสติ การค้นพบและ เข้าใจตนเอง และการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นเหตุ เป็นผล ดังตัวอย่างการสะท้อนของผู้เรียน

"การนั่งสมาธิก่อนเรียน ทำให้ใจสงบ จิต ที่สงบคือจิตที่ว่างเปล่า พร้อมจะเรียนรู้"

"การที่นักศึกษาได้วิเคราะห์ และวางแผนพัฒนาจุดอ่อนของตนเอง ทำให้ค้นพบตัว ตนที่แท้จริง ชอบคิดมาก ละเอียดมาก จนเครียด บ่อยๆ ได้เข้าใจว่าทำไมจึงมีนิสัยแบบนี้ รู้สึกดีและ ไม่โทษตนเอง เมื่อได้วางแผนแก้ไขถึงแม้จะยาก แต่คิดว่าสามารถลบจุดด้อยตนเองได้ หากฝึกฝน บ่อยๆ"

"ปัญหาของเรามีมาก บางครั้งท้อแท้ และ คิดว่าเป็นปมด้อยที่พ่อแม่แยกกัน เมื่อได้ทบทวน ปัญหา และสาเหตุอย่างใคร่ครวญ มองว่าเพื่อนบาง คนมีปัญหามากกว่าเรา ก็พอเข้าใจให้ยอมรับได้"

"จากตอนที่เข้ามา มีปัญหากับเพื่อน เมื่อเรียนวิชานี้แล้ว มีความสุขขึ้น เป็นผู้ใหญ่ขึ้น และทุกวันนี้ได้นำการเรียนการสอนของอาจารย์ ไปใช้กับชีวิตประจำวัน"

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ส่วนใหญ่ผู้เรียนสะท้อนถึง ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี การ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันและ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังตัวอย่างการสะท้อน ของผู้เรียน

"อาจารย์ให้จับกลุ่มคุยกัน 4 คน ตอน แรกไม่ค่อยกล้าเล่าเรื่องของตนเองให้เพื่อนฟัง แต่ พอมีเพื่อนคนหนึ่งเล่าถึงความคิดถึงบ้าน ไม่อยาก อยู่หอพัก ไม่อยากเรียนพยาบาล รู้สึกดีที่เพื่อนไว้

วางใจ พอเราเป็นผู้เล่าเองปัญหาก็คลายกัน เพื่อนตั้งใจฟัง และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รู้สึกบรรยากาศอบอุ่นดีมากมาก"

"ประทับใจ ที่เพื่อนๆ ได้ร่วมแรงรวมใจสร้างหอคอยอย่างตั้งใจ สร้างไม่นานหอคอยก็ล้มเพราะฐานไม้แข็งแรง ต่อมาเราได้แบ่งหน้าที่กันทำงาน ทุกคนต่างให้กำลังใจกัน บรรยากาศสนุกสนาน มีเสียงหัวเราะอย่างมีความสุขตลอดการทำงาน ในที่สุดก็สร้างหอคอยเสร็จตามเวลา"

"บางคนขนกระเบื้อง บางคนขนทราย ขนปูน ขนอิฐ ชักรอกให้ช่างมุงหลังคาวิหารพระใหญ่ บางคนเก็บขยะ ช่วยกันคนละไม้ละมือ สนุกและรู้สึกอิ่มเอมใจอย่างบอกไม่ถูก"

"ทำงานหนัก เหนื่อย หิวข้าวมาก อยากดักข้าวเยอะๆ แต่ต้องเก็บให้เพื่อนที่ยังไม่มา"

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ส่วนใหญ่ผู้เรียนสะท้อนถึงการสื่อสารทั้งการสังเกต ฟัง พูด กับผู้อื่นอย่างเข้าใจ การพัฒนาการเขียนบันทึก และสามารถใช้อุปกรณ์ในการนำเสนองาน ดังตัวอย่างการสะท้อนของผู้เรียน

"ในการเข้ากลุ่ม เพื่อทำความรู้จักกัน หนูได้เล่าให้เพื่อนในกลุ่มฟัง เรื่อง ไม่อยากเรียนพยาบาล สังเกตว่า เพื่อนทุกคนตั้งใจฟัง และให้กำลังใจ ทำให้รู้สึกดีค่ะ"

"การเข้ากลุ่มได้ใช้สุนทรียสนทนาในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด ทำให้ได้ฟังเพื่อนมากขึ้น ยังได้พูดคุยกันมาก ทำให้เข้าใจเพื่อน ยอมรับเพื่อนมากขึ้น"

"การได้เขียนบันทึก ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมตนเอง เป็นประจำทุกวัน ทำให้เห็นตนเองมากขึ้น"

"เมื่อกลับมาจากการทำกิจกรรมที่วัดป่าธรรมอุทยาน พวกเราได้มีโอกาสตัดต่อวีดีโอ บันทึกเสียง และนำเสนอผลงานของชั้นปี

เพื่อนๆ และอาจารย์บอกว่ายอดเยี่ยม จะนำผลงานไปแสดงให้วิทยาลัยอื่นๆ ชม รู้สึกปลื้มใจ มีความสุขใจ ถึงแม้พวกเราจะไม่ได้นอนกัน ก็คุ้มค่า"

2. ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน

ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง โดยสะท้อนถึง การเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น การเข้าใจชีวิตและสรรพสิ่ง การมีสติในการดำเนินชีวิต การควบคุมตนเอง การทำความดีและการมีจิตอาสา ดังเช่นผู้เรียนสะท้อนว่า

"จากนี้ต่อไป เวลาอยู่ในห้องนอนจะไม่ปิดประตูเสียงดัง"

"เราจะไม่ตัดสินผู้อื่นจากสิ่งที่เขาแสดงออก หรือสิ่งที่เราเข้าใจ"

"จิตใจเย็นลง สบายกายสบายใจ ก่อนนี้ใจร้อน ตอนนี้ผ่อนคลาย มีความสุขมากขึ้น"

"ก่อนหน้านี้ไม่มีสติหลังจากได้ก่ออิฐบนห้างร้าน ต้องระวัง ทำอะไรต้องตั้งสติ"

"ต่อไปจะคิดก่อนพูด พูดให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น"

"วิชานี้เป็นวิชาที่ตีวิชาหนึ่ง สามารถซึมซับผ่านตัวผู้เรียนได้มาก สังเกตได้จากพฤติกรรมของตัวเองที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ผู้ปกครองชมบ่อยครั้ง อยากบอกอาจารย์ว่า อาจารย์ทุกคนมีความสามารถที่จะสอนผู้เรียน มีกิจกรรมหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จริง" เป็นต้น

ด้านผู้สอน จากการสังเกตและการสะท้อนของทีมผู้สอน ผู้วิจัยพบว่า ทีมผู้สอนมีความพร้อมในการสอน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน กระตือรือร้นในการสอน เห็นคุณค่าและยอมรับผู้เรียน ใส่ใจในผู้เรียน และยืดหยุ่นพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ผู้เรียนและผู้สอนมีความสุขและสนุกในการเรียนรู้ โดยทีมผู้สอนสะท้อนว่า

"รู้สึกศรัทธากับแนวการสอนจิตตปัญญา และเชื่อว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในได้ เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจของผู้เรียน จะส่งผลต่อความคิดและการกระทำของตน"

"การใช้สื่อที่โดนใจผู้เรียน จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน"

"เวลาที่ได้แลกเปลี่ยนกับทีมผู้สอนด้วยกัน รู้สึกมีความสุข และสนุกสนาน"

"กิจกรรมจิตอาสา ทำให้ผู้เรียน ได้คิดเอง ทำเอง ไม่มีผิดไม่มีถูก ทำให้ผู้เรียนมีอิสระ และมั่นใจในการปฏิบัติ"

"ทีมผู้สอนและผู้เยี่ยมชมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรับเปลี่ยนกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น บรรยากาศสบายๆ ผู้สอนเองก็มีความสุข"

สรุปและอภิปรายผล

ผลวิจัยพบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาต่อผลการเรียนรู้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นการทำความดี การเคารพและให้เกียรติผู้อื่น การไม่ตัดสินผู้อื่น การตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง เอื้ออาทร และมีจิตอาสา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล อนกวิทย์¹⁰ ซึ่งพบว่า นักศึกษาพยาบาลเกิดการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ และเกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ภายหลังการเรียนรู้ในหลักสูตรจิตตปัญญาของนักศึกษาพยาบาล 2) ด้านความรู้ พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาต่อผลการเรียนรู้ในด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.19$) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน พบว่านักศึกษาจะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกคน และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

ร้อยละ 93.79 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่พบว่ากิจกรรมการสอนทำให้ เข้าใจปัญหาและความเป็นจริงของชีวิต นำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้จริงและเข้าใจที่จะดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะยุรีย์ จันทะปัน¹¹ ที่พบว่า มีนักศึกษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 คิดเป็นร้อยละ 78.78 และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาทำให้ผู้เรียนมีสติ มีความพร้อม และมีความสุขในการเรียน ส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพ 3) ด้านทักษะทางปัญญา พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ทักษะทางปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.17$) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่พบว่า การเรียนการสอนทำให้มีสมาธิพร้อมในการเรียนรู้ รู้จักและเข้าใจตนเอง แก้ปัญหาได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล และการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิยดา เหล้มตระกูล¹² พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงภายใน 3 ด้าน คือ ด้านทัศนคติ มุมมอง และพฤติกรรมที่มีต่อโลกและชีวิต ด้านการรู้จักตนเอง และเข้าใจผู้อื่น และด้านการมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันของทุกสรรพสิ่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนนัท ธาตุทอง และคณะ¹³ ซึ่งพบว่า นักศึกษามีทักษะทางปัญญาสูงขึ้น 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่สะท้อนถึงความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ผู้เรียนสะท้อนถึงการสื่อสารอย่างเอื้ออาทร การรู้จักฟังผู้อื่นอย่างเข้าใจ ประโยชน์ของการบันทึกประจำวัน และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างเข้าใจ

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาการเรียนการสอนแนวจิตตปัญญาศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการเตรียมทีมผู้สอนอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนมีเจตคติที่ดี มีทักษะในการสอนที่ใช้กิจกรรมที่หลากหลายผ่าน การเรียนรู้จากประสบการณ์

2. การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรสร้างเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งผู้เรียน ผู้สอน และผู้สังเกตการสอน หรือผู้สังเกตการณ์ การสอน

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิจัยครั้งนี้ ด้วยความกรุณาจาก ดร. มกรพันธ์ จุฑารศก ผู้อำนวยการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินการวิจัย และขอขอบคุณ รศ.ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ และ ดร. เกศินี สราวุธฤทธิชัย ที่ให้คำปรึกษาในการทำวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบคุณ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และอาจารย์ที่ร่วมทีมสอน ขอขอบคุณนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 13 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น ที่ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนในงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ กลุ่มจิตตปัญญาวิถีมหาวิทยาลัยมหิดลและเสมสิกขาลัย ผู้ที่จุดประกายความคิดแนวจิตตปัญญาศึกษา ให้กับผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

1. ดร.ณิ รุจกรกานต์.แนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์. สภาการพยาบาล. กรุงเทพฯ, 2553.

2. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น. หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ฉบับปรับปรุงปี 2552. (เอกสารอัดสำเนา), 2552.
3. ประเวศ วะสี. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติ: ยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของสังคมทั้งหมด ร่วมกัน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, 2547.
4. วิจักขณ์ พานิช. การเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ เพื่อการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ, 2549.
5. Hladis, J. Contemplative Aspect of Naropa Online Learning. 2005. Retrieved on June 15, 2006 from <http://www.contemplativemine.org/practices>.
6. Haynes, D.J. Contemplative Practice and the Education of the Whole Person. 2005. Retrieved on July 20, 2009 from <http://www.contemplativemind.org/Haynes.pdf>
7. Cranton, Patricia. "Teaching for Transformation." New Directions of Adult and Continuing Education 2003; 93: 63-71.
8. จุมพล พูลภัทรชีวิน. จิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง. วารสารศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2552.
9. กิ่งฟ้า สินธุวงษ์. การสอนเพื่อพัฒนาคิดและการเรียนรู้. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.

10. นฤมล อเนกวิทย์. การพัฒนาหลักสูตร
จิตตปัญญาศึกษาสำหรับนักศึกษา
พยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและ
การสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น, 2552.
11. มะยูรีย์ จันทะปัน. การศึกษาผลการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิด
จิตตปัญญาศึกษาในรายวิชาคอมพิวเตอร์
เพื่อการศึกษา สำหรับนักศึกษาสาขา
การศึกษปฐมวัย. คณะครุศาสตร์ มหา
วิทยาลัยราชภัฏลำปาง.รายงานการวิจัย,
2552.
12. วิยดา เหล่มตระกูล. ผลการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา
ในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ลำปาง. รายงานการวิจัย, 2552.
13. พนัท ธาตุทอง และคณะ. การพัฒนารูป
แบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ
การเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อ
พัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของ
ประเทศไทย.มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
รายงานการวิจัย, 2552 ค้นเมื่อ 23
ธันวาคม 2553 จาก <http://www.show.nineplusdesign.com>.